

Pfv.IV.21.997/2014/5.szám

A Kúria a Nagyné dr. Márton Veronika pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a Guba Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Guba Zoltán ügyvéd) által képviselt alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt a Miskolci Törvényszék előtt 21.P.22.225/2011. számon indult és a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.066/2014/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 145. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A felperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás értelmében a felperes az alperes nappali tagozatos PhD képzését az 1999-2000-es tanévben kezdte meg az alperes pénzügyi tanszékén. Tanulmányai során az első három félévet 4,0 valamint 4,3 tanulmányi átlaggal eredményesen lezárta. A 2000-2001-es tanév második félévét nem lehetett lezárni, mert a felperes tudományfilozófia tárgyból nem szerzett aláírást.

Ezt követően az alperes Kari Doktori Iskola Tanácsa (KDIT) a felperes beiratkozását nem engedélyezte a 2001-2002-es tanévre. 2001 októberétől a felperesnek járó ösztöndíj folyósítását is leállították, erről formális határozat nem született. A felperes kérelmet terjesztett elő annak kivizsgálására, hogy bár az

előadásokon megjelent, több tárgyból nem kapott aláírást és emiatt nem tudta folytatni a félévet. Ilyen tárgyként jelölte meg a tudományfilozófiát, valamint nem kapott aláírást átmenet-gazdaságtanból, ahol a követelményként támasztott angol szakirodalom feldolgozása alapján órai beszámolóját a tárgyat jegyző .. nem fogadta el. Kutatási munkaként a felperes levelező hallgatók részére pénzügytanból előadásokat, gyakorlatokat tartott, továbbá vizsgáztatta őket, illetve levelező közgazdász és ötödéves bányászhallgatók számára is tartott előadásokat, nappali tagozatos hallgatókat vizsgáztatott, a felvételi bizottság tagja volt, illetve záróvizsgán jegyzőkönyvet vezetett. A felperes előadásokat tartott, angol és francia nyelvet tanult. Témavezetőjének .. tudományos tanácsadót jelölték meg, azonban a témavezető nem foglalkozott a felperessel. .. tanszékvezető a felperesnek a második évfolyam második félévében esedékes oktatási munkáját nem írta alá.

A KDIT a felperes kérelméről 2001. november 27-én tárgyalta és a kérdések tisztázására bizottságot hozott létre. Ez a vizsgálóbizottság 2002. január 16-án meghallgatta .., aki úgy nyilatkozott a felperesről, hogy róla az a vélemény alakult ki: belsőleg nem motivált, nem érzi, hogy alkalmas lenne önálló kutatási munkára. Ugyanezen alkalommal meghallgatták .. egyetemi adjunktust, aki úgy nyilatkozott, hogy az első és második évfolyamban a felperes oktatási munkája megfelelő volt, de a második év második felében már nem kapott oktatási tevékenységet. .. ugyanezen a napon kelt jelentésében azt rögzítette, hogy a felperes önálló kutatási munkára nem alkalmas. A 2002. január 18-án meghallgatott .. egyetemi docens úgy nyilatkozott, hogy a felperes óratartási fegyelmével több alkalommal komoly probléma volt, a felperesre, mint tanszéki munkatársra nem lehetett számítani, mert feladatait nem látta el és sem emberi, sem munkakapcsolatokat nem tudott a tanszéken kialakítani. A bizottság összességében úgy foglalt állást, hogy a felperes hallgatói jogviszonyának „újrágondolását” javasolja.

Ezt követően a KDIT 2002. március 20-án tartott ülésén a 230-TU/2002.KA számú határozatával törölte a felperest a nappali tagozatos doktorjelöltek névsorából, mert azt állapította meg, hogy a képzésben és kutató munkában tanúsított előmenetele alapján „nem látszik reális lehetőség arra, hogy doktori tanulmányait és kutató munkáját eredményesen befejezze”. Ezt követően az alperes gazdaságtudományi karának dékánja 2002. április 12-én a felperes hallgatói jogviszonyát megszüntette és tájékoztatást adott arról, hogy az intézkedés ellen az oktatási rektorhelyetteshez címzett fellebbezéssel élhet.

A felperes a határozattal szemben fellebbezést terjesztett elő. Ebben arra hivatkozott, hogy tanulmányai harmadik félévében az

előírt önálló kutatási munkára vonatkozó kötelezettségét teljesítette, de .. témavezető ezt nem igazolta, miként a második tanulmányi év második félévében az új témavezető, .. sem. A felperes előadta: tanulmányai második félévében olyan oktatási feladatokat is végzett, amely hallgatói kötelezettségén felüli munka volt, ezért őt díjazás illette volna meg. Ezen díjazás elmaradását szóvá tette, ezt követően a negyedik félévben nem osztották be gyakorlat tartására. Fellebbezésében sérelmezte, hogy az ügy irataiba nem tekinthetett be, meghallgatásán kívül érdemben nem védekezhetett. Nem találta megalapozottnak azt az indokot, hogy nem áll fenn reális esélye doktori tanulmányainak eredményes befejezésére. Az alperes rektora a felperes fellebbezését határozatban utasította el.

A felperes jelzése alapján a Doktoranduszok Országos Szövetsége megkereste az alperest. Az alperes doktori tanácsa a felperes hallgatói jogviszonyának megszüntetését 2002. szeptember 26-án tartott ülésén ismételten megtárgyalta és írásban tájékoztatta a felperest, hogy korábbi határozatát úgy javítja ki, miszerint a felperes hallgatói jogviszonya megszüntetésének jogcíme elbocsátás, alapja pedig a doktori képzés és a doktori fokozatszerzés szabályzata 11. számú mellékletének 18. pontja. A doktori tanács újabb határozata ellen a felperes fellebbezést terjesztett elő, amelynek elbírálása előtt az alperes rektora egy eseti bizottságot állított fel, amelynek feladata a felperes fellebbezésének kivizsgálása volt. Ez a bizottság módosító javaslatot tett a Doktori Szabályzat 11. számú mellékletének III/8. pontjára nézve, illetve megállapította, hogy a felperes hallgatói jogviszonyának törlésére a hatályos szabályok alapján nem kerülhetett volna sor, mert a törléskor a felperesnek volt reális esélye a képzés megkezdésétől számított hat év elteltéig a még hátralévő négy éves időszakban tanulmányai befejezésére. A vizsgálat rögzítette, hogy bár aggályosak a Doktoranduszok Országos Szövetsége által kifogásolt Doktori Szabályzat 11. számú mellékletének 6. és 8. pontjai, de a szabály a felperessel szembeni határozat meghozatalakor még hatályos volt, ebből következően jogszerűen határozott az egyetem doktori tanácsa, amikor mérlegelés nélkül a felperes elbocsátására vonatkozó intézkedést hozta meg.

A vizsgálati anyagra figyelemmel a rektor az 1503-R/2003. számú, 2003. május 27-én kelt határozatával a KDIT 702-TU/2002. számú határozatát megváltoztatta és a felperes hallgatói jogviszonyának elbocsátásra alapozott megszüntetése helyett a hallgatói jogviszony szünetelését állapította meg. Ennek indokaként rögzítette, hogy a felperes elbocsátását a korábban hatályos doktori szabályzat nem alapozta meg, mivel az elbocsátáskor a felperesnek még négy éve volt hátra a képzés megkezdésétől számított hat év elteltéig. Felhívta a rektor a felperest arra, hogy tanulmányi és önálló szakmai munkájának elmaradt kötelezettségeit pótolja, mert ennek

birtokában lesz lehetősége a következő félévre beiratkozni.

A felperes Budapesten létesített 2003. június 1-jén munkaviszonyt, amely 2004. november 15-ig fennállt. A felperes 2003. június 26-án az aláírás pótlására vonatkozó kötelezettségét teljesítette, ezért az alperes Doktori Tanácsa 2004. október 4-én tartott ülésén úgy határozott, hogy a felperes hallgatói jogviszonyát 2004. október 1. napjától helyreállítja.

A Kari Doktori Tanács 2005. május 5-én úgy határozott, hogy a felperes által az abszolutórium kiadására vonatkozó kérelem nem teljesíthető, mert a felperes publikációs tevékenysége nem volt megfelelő, amely az adott tanév keretén belül teljesíthetőnek ítélt. A felperes ismételt kérelmet terjesztett elő, amelyben további, megjelenés előtt álló publikációkat sorolt fel. Ezt követően a Kari Doktori Tanács 2005. július 22-én úgy döntött a tanulmányi bizottság támogatásának hiányában is, hogy méltányosságból javasolható az abszolutórium kiadása a felperesnek. Erről a döntésről a felperest 2005. július 28-án kelt levelében tájékoztatta a Gazdaságtudományi Kar Vállalkozáselméleti és Gyakorlat Doktori Iskolája.

A felperes 2005. augusztus 30-án kelt levelében ismételt tájékoztatást kért arról, hogy mettől-meddig állt fenn a PhD hallgatói jogviszonya az alperesnél. Az alperes 540-GT/2005. szám alatt 2005. szeptember 26-án tájékoztatta a felperest arról, hogy 1999. szeptember 1. napjától 2001. október 1. napjáig a Vállalkozáselméleti és Gyakorlat Doktori Iskolájában államilag finanszírozott nappali tagozatos doktoranduszként állt fenn jogviszonya, amely 2004. szeptember 30. napjáig szünetelt és 2004. október 1. napjától újra nappali tagozatos, államilag finanszírozott doktorandusz hallgató volt 2005. augusztus 31. napjáig.

A felperes 2005. november 10-én kártérítési igényt fogalmazott meg, figyelemmel arra, hogy 27.938 forint költsége merült fel a jogviszony megszüntetésével kapcsolatos jogorvoslatokkal, utazásokkal, posta- és telefonköltséggel összefüggésben, 21.500 forint volt részére a doktori keretből ki nem fizetett, az alperesi intézményen kívüli francia nyelvtanfolyam díja, 45.344 forint útiköltség és felhasznált szabadság díjazása, illetve 42.000 forint adófizetési többlete merült fel kárként. Ez utóbbi tekintetében előadta, hogy miután 2004-ben fizették ki az ösztöndíját, amikor munkaviszonyban is állt és munkabért kapott. A felperes ezen túlmenően 9 és fél hónap kiesett szolgálati jogviszonyból eredő, 17.089 forintot új álláskeresőssel felmerült költségként érvényesített.

Az alperes felülvizsgálati bizottsága 2006. január 23-án a felperes

jelenlétében tárgyalást tartott és megállapította, hogy az SZMSZ értelmében kártérítési igénye vonatkozásában nincs hatásköre, ezért azt áttette az alperesi egyetem Gazdaságtudományi Kara Fegyelmi és Kártérítési Bizottságához. Ez a bizottság első fokon a kártérítési igényt 2006. március 7-én elutasította. A határozattal szemben a felperes jogorvoslattel élt, melyet követően a felülvizsgálati bizottság 2006. április 5-én a felperes kárigényét azzal utasította el, hogy a korábbi tanulmányi követelmények teljesítésének értékelésére vonatkozó érvei tárgyában nem rendelkezik hatáskörrel.

2006. április 7-én az alperes tanulmányi rektorhelyettesének irodájában a felperes a kártérítési ügyiratok közé betekintett, ekkor a teljes, felperesre vonatkozó iratanyag átadására sor került. A felperes a kártérítési bizottság 2006. április 12-i ülésén kifogásolta, hogy az átadott okiratok között nem talált olyat, amely az elbocsátása alapjául szolgáló nyilatkozatokat tartalmazta, noha őneki ilyen nyilatkozatokról tudomása van. A felperes kifogásolta azt is, hogy az elbocsátás tárgyában született döntést megelőzően résztvevő elnök, .. intézményében dolgozó .. is részt vett a kártérítési felülvizsgálati bizottság munkájában. Az ő kizárására vonatkozó felperesi indítványt elutasították.

A kártérítés tárgyában másodfokon az alperes felülvizsgálati bizottsága a 726/R/2006. számú határozatával a felperes fellebbezését elutasította. Ezen határozattal szemben a felperes felülvizsgálati kérelemmel élt, melynek nyomán a *Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság* 12.K.22.079/2006/17. számú ítéletével (2007. március 22.) a határozatot hatályon kívül helyezte. A bíróság megállapította, hogy kártérítési eljárás csak kérelemre indulhat, ám a felperes ilyen kérelmet nem terjesztett elő. Az alperes által kérelemnek tekintett, 2005. november 11-én kelt levél csupán a rektor tájékoztatására szolgált, nem pedig kártérítési eljárás kezdeményezésére.

A felperes külön perben kérte a Miskolci Városi Bíróságon azt, hogy (4.P.24.223/2004.) az alperes az általa 2001 szeptemberében és októberében a pénzügyi tanszéken tartott órák után járó díjat fizesse meg. A perben a felek 2005. április 19-én egyezséget kötöttek, mely szerint az alperes 59.000 forintot megfizet a felperesnek.

A felperes 2005. december 9-én 136.782 forint tőke és járulékai megfizetése iránt fizetési meghagyás kibocsátását kérte az alperessel szemben. Az alperes ellentmondással élt, álláspontja szerint az alperes fegyelmi és kártérítési bizottságánál a felperes kártérítési igényének elbírálása folyamatban van. A perben 2006. június 15-én szünetelés megállapítására került sor, majd a felperes kérte a per folytatását, amelyre P.23.011/2006. számon került sor. A felperes ebben az eljárásban vagyoni és nem vagyoni kárigényt

terjesztett elő, a vagyoni kárigény összegét 105.764 forintban, a nem vagyoni kárigény nagyságát 1.000.000 forintban jelölte meg, a kamatfizetés kezdő időpontját az egyes kárigények tekintetében tételesen megjelölve. A nem vagyoni kárigény alapjaként személyiségi jogai megsértését állította (becsület és jóhírnév megsértése).

A felperes a peres eljárásban szerteágazó kereseti kérelmet terjesztett elő. Személyiségi jogai megsértéseként hivatkozott becsületének megsértésére, valamint az egyenlő bánásmódról szóló törvény megsértésére, oktatáshoz való jogának megsértésére azzal, hogy az alperes jogsértő törléssel és elbocsátással, mindenféle indokolás nélkül és időhúzással döntött hallgatói jogviszonyának megsértéséről. Megrágalmazta azzal, hogy nincs reális lehetősége 2001 októberében a hároméves képzést a tanulmányainak megkezdésétől számított hat éven belül befejezni. A felperes álláspontja szerint az alperes azzal is megsértette a felsőoktatásról szóló törvényt, hogy a tanulmányaihoz a szükséges feltételeket nem biztosította, az alperes részéről az oktatók a kötelezettségeiket, feladataikat irányában nem teljesítették, megszegték a jogszabályokat, a Doktori Szabályzatot és az alperes belső szabályzatait. Indokolás nélkül törölték a hallgatói névsorból és bocsátották el, a tanulmányai folytatásához szükséges feltételeket nem biztosították, az eljárás évekig elhúzódott, továbbá elvették tőle a doktori munka befejezésére és a doktori fokozat szerzésére vonatkozó lehetőségeket. A lecke könyvi kötelezettsége teljesítésére vonatkozó feltételek közlését elmulasztották, a jogorvoslathoz való jogáról nem tájékoztatták, kérelmei és kérdései előterjesztése ellenére, válaszadási kötelezettségüknek nem tettek eleget. A felperes ennek nyomán kérte annak bíróság általi megállapítását, hogy az alperes megsértette az egyenlő bánásmódhoz, a becsülethez, a jóhírnévhez és az oktatáshoz való jogát, továbbá megsértette az egyenlő bánásmód követelményét is. A felperes módosított keresetében a nem vagyoni kártérítés összegét 3.000.000 forintra felemelte.

Az első fokon eljáró bíróság 23.P.21.502/2009/14. sorszámú végzésével hatáskörének hiányát állapította meg az egyenlő bánásmód követelményének megsértése és a tájékoztatás elmulasztása miatti kereseti kérelmek tekintetében és ebben a körben a felperes igényét az alpereshez rendelte áttenni, mint a felsőoktatási intézményben illetékes jogorvoslati kérelmek elbírálójához. Ezt meghaladóan a becsület és jóhírnév megsértésére alapozott kereseti kérelmet elutasította.

Az áttételt elrendelő végzést a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.485/2010/2. szám alatt helybenhagyta, de a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.218/2011/10. számú végzésével ezen jogerős végzést hatályon kívül helyezte és a per megszüntetését, valamint az ügy iratainak áttételét mellőzte. A Legfelsőbb Bíróság

álláspontja szerint a felsőoktatási törvény szerint lefolytatandó eljárás nem zárja ki a személyhez fűződő jogok bíróság előtti érvényesítésének lehetőségét.

A felperes pontosított kereseti kérelmei szerint vagyoni kárát arra alapozta, hogy költségei merültek fel hallgatói jogviszonyának jogellenes megszüntetése miatt (útiköltség, postaköltség, telefonköltség, adófizetési többlet és nyelvtanfolyam költsége). A felperes szerint az alperes emberi méltóságát, illetve az egyenlő bánásmódhoz fűződő jogát sértette meg, amikor jogsértő módon szüntette meg hallgatói jogviszonyát, ráadásul az eljárás évekig tartott és kiszolgáltatott helyzetbe került, amely lelki egészségét is sértette. Sérelmezte azt is, hogy az abszolutóriumot első kérelmére nem adták meg, ez szintén jogellenes volt. Előadta, hogy számára lelki megterhelést jelentett a közigazgatási per, valamint az egyetemi kártérítési eljárás is. A felperes pontosított kereseti kérelme szerint a tisztességes eljáráshoz való joga is sérült, amikor jogellenesen törölték őt a hallgatói névsorból, kérelmeit nem válaszolták meg. Egészséghez való joga is sérült, amikor évekig tartó kiszolgáltatottságban és bizonytalanságban volt, amely egészségét is veszélyeztette. A felperes előadása szerint az évekig elhúzódó eljárásban az őt terhelő bizonytalanság tartós stresszhatást, feszültséget jelentett számára. Valótlanul állították róla, hogy a rendelkezésre álló időben a képzést ne tudta volna időben befejezni. Álláspontja szerint az alperes elmulasztotta a hallgatói jogviszonyáról való határozathozatalt, a tájékoztatást és képzése azért húzódott el, mert az alperes őt jogsértően törölte a hallgatók közül, illetve jogsértően bocsátotta el.

Külön sérelmezte a felperes azt, hogy a doktori tanács határozataiban nem tájékoztatták a jogorvoslat lehetőségéről. A hallgatói névsorból való törlésére vonatkozó levelére az abban foglalt fellebbezést tíz és fél évig nem bírálták el. Nem ismerhette meg a tanárok nyilatkozatait az eljárásokban, illetve a rektor által kijelölt háromtagú bizottság 2003 májusi állásfoglalását is csak később kapta meg. Számos eljárási kifogást fogalmazott meg az egyetemi doktori tanácsok megalakítását, összetételét illetően, továbbá nem kapott értesítést az őt érintő ülések időpontjáról sem. A tájékoztatáshoz való joga külön sérelmeként értékelte azt, hogy a doktori abszolutóriumot sem kapta meg első kérelmére. Kérte az alperes kötelezését a felvételi eljárásában keletkezett iratainak kiadására, mert azt korábban kérelme ellenére sem kapta meg. A felperes jogkövetkezményként az emberi méltóság megsértése kapcsán 1.000.000 forint, további személyiségi jogai megsértése kapcsán 3.000.000 forintos nem vagyoni kárigényt terjesztett elő.

Az alperes a kereset teljes elutasítását kérte. Álláspontja szerint

a kereset jogalapja hiányzik, a felperessel kapcsolatos eljárásait a számára törvényben biztosított hatáskörben és a rá vonatkozó eljárási szabályoknak megfelelően folytatta le. Az esélyegyenlőség megsértése körében hivatkozott arra, hogy a felperes által állított jogsértések idején még nem is létezett a személyiségi jogok között védett jogterületként az egyenlő bánásmód megsértése, ahogy a felsőoktatásról szóló törvény sem volt hatályos. Álláspontja szerint nem voltak olyan tájékoztatási kötelezettségei, mint amelyekre a felperes hivatkozott, egyébként pedig a megfelelő tájékoztatást a felperes részére megadta. Az alperes hivatkozott a felperesi igények elévülésére is. Előadta, hogy a felperes személyére vonatkozó valamennyi iratot az adatvédelmi szabályokra is figyelemmel a perben előterjesztette.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét teljes egészében elutasította és a felperest perköltség megfizetésére kötelezte az alperes irányában, az illetékről pedig megállapította, hogy a felperes költségmentessége folytán azt az állam viseli.

Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a felperes azt igazolta, hogy a ..éhez, a ..hoz, az oktatási ombudsmanhoz, a minisztériumoknak levelet írt és ennek költségei voltak, miként a telefonbeszélgetéseknek is. Nem vitatta az első fokú ítélet, hogy ezek az alperes eljárásával összefüggésben merültek fel, de álláspontja szerint a kártérítés azon lényegi feltétele, miszerint az alperes eljárása jogellenes lett volna, nem volt megállapítható. Az elsőfokú bíróság részletesen elemezte az akkor hatályos felsőoktatási törvény, valamint az alperes tanulmányi és vizsgarendjének doktori képzésre vonatkozó szabályait. Az elsőfokú bíróság szerint a felperes hallgatói jogviszonyával kapcsolatos alperesi eljárásból egyes döntéseket kiragadni nem lehet, az alperes eljárásának jogszerűsége vagy jogellenessége csakis a végső, jogerős döntés alapján ítéelhető meg. Az alperes egyes döntéseinél a felperest a jogorvoslat lehetőségéről tájékoztatta, azokkal a felperes élt is. Az alperes ezen túlmenően a .. jelzése alapján újból is tárgyalta és felülvizsgálta a korábbi döntését, végső döntése megalapozott és a jogszabállyal összhangban álló volt, amikor a felperes hallgatói jogviszonyának szünetelését állapította meg. Arról is tájékoztatást kapott a felperes, hogy mely kötelezettségeinek pótlását követően folytathatja a tanulmányait.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperesnek a vizsgakötelezettségekkel kapcsolatban felmerült kiadása, a munkabérével összevonandó jövedelemként jelentkező ösztöndíj kifizetésből eredő jövedelemadó összege, továbbá az alperesi intézményen kívül igénybe vett francia nyelvórák díja kárként nem értékelhető, ezek ugyanis még csak okozati összefüggésben sem álltak az alperes magatartásával. A felperes saját döntése alapján

létesített munkaviszonyt Budapesten, így a Budapest-Miskolc közötti utazás költsége ezzel volt összefüggésben, miként a munkaviszonyból származó munkabér jövedelemmel összevonandó volt a hallgatói jogviszony szünetelését követően kifizetett hallgatói ösztöndíj is. Nem róható az alperes terhére, hogy a felperes olyan idegen nyelvet választott, amely nyelv oktatását a Doktori Iskolában nem vehette igénybe.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesnek a jóhírnév és becsület sérelmére vonatkozó igényeit a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.486/2010/10. szám alatti jogerős ítélete elbírálta, ezt a döntést a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.217/2011/11. sorszámu ítéletével hatályában fenntartotta. Ehhez képest a megismételt eljárásban a felperes további személyiségi jogi igényeit lehetett csak vizsgálni. Az elsőfokú bíróság rögzítette: a felperesi személyiségi jogi igények nem évültek el. Rögzítette azt is, hogy a Ptk. 76. §-a alapján megállapítható volt, hogy a 2004. január 27-e előtti időszakra nézve is jogi védelemben részesítette a Ptk. a hátrányos megkülönböztetésnek minősülő magatartások kapcsán történő fellépést. Az elsőfokú bíróság szerint a felperesnek az oktatáshoz, illetve tájékoztatáshoz való joga nem sérült, tekintettel arra, hogy 2004. október 1. napjától a Doktori Iskolában folytatta tanulmányait, ott abszolutóriumot szerzett. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes leveleiben a szükséges tájékoztatást a felperes számára a jogviszonyának helyzetéről megadta, így a tájékoztatáshoz való jog sem sérült.

Az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak a felperes által emberi méltósága megsértésére alapozott kereseti igényeit, miként a hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó állításait sem. Az elsőfokú bíróság szerint az alperes magatartásával összefüggésben nem sérült a felperes egészséghez való joga. Az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy önmagában az a körülmény, hogy a felperessel szemben alkalmazott hallgatói jogviszony megszüntetése, majd elbocsátása, más kar egyéb hallgatójával szemben még az egyetem nem alkalmazta, önmagában diszkriminációt nem valósított meg, tekintettel arra, hogy az eljárás hatályos jogszabályokon alapult.

Az emberi méltóság sérelmével kapcsolatban előterjesztett felperesi igények kapcsán az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, az hogy az emberi személyiségét alkotó lényegi tulajdonságok és ismérvek összessége képezi az emberi méltóságot, ennek megtámadása adhat alapot személyiségi jogvédelemre. Az elsőfokú bíróság szerint ilyen lényegi tulajdonságot a felperes érdemben nem nevezett meg. Csupán arra hivatkozott, hogy vele szemben azért voltak az alperesnél ellenségesek, mert kérte az oktatási tevékenységéért járó díjazást. Sérelemként adta elő, hogy .. témavezető vele nem törődött, nem kapott megfelelő szakmai

irányítást, támogatást, a tanulmányaihoz szükséges feltételeket nem biztosították, az oktatók kötelezettségeiket és feladataikat nem teljesítették, megsértették a vizsgaszabályzatot, nem teljesítették a leckekönyvi kötelezettségeket. Az elsőfokú bíróság szerint ezen magatartások még esetleges valóságuk esetén sem szolgálhattak a felperes emberi méltósága megsértésének alapjául.

Az elsőfokú bíróság külön foglalkozott azzal a körülménnyel, hogy a Ptk. 76. §-a 2004. január 27. napját követően már nevesítette az egyenlő bánásmód követelményének betartását. Az új fogalmazású szabály érvényesült akkor, amikor az alperes 2005-ben a felperes abszolutóriumáról és kártérítési kérelméről hozott döntést. A 2003. évi CXXV. törvény szerint az egyenlő bánásmód megsértése kapcsán az ott meghatározott (19. §) speciális bizonyítást kell alkalmazni. Az elsőfokú bíróság ennek alapján rögzítette, hogy a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy őt hátrány érte és az az Ebtv. 8. §-ában meghatározott valamely tulajdonsággal állt összefüggésben. Miután a felperes 2005-ben az abszolutóriumot megkapta, tényleges hátrány nem érte, az egyetemnek a kártérítésről hozott döntését pedig közigazgatási perben a bíróság felülvizsgálta és a másodfokú döntést hatályon kívül helyezte. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a jogorvoslati lehetőségeket a felperesnek biztosították, a tájékoztatás esetleges hiányosságai személyiségi jogsértés megállapítására nem alkalmasak. Az elsőfokú bíróság döntése tartalmazta azt is, hogy a bírói gyakorlat szerint az emberi méltósághoz való jog megsértése akkor állapítható meg, ha a jogsértő az emberi léthez, az emberi élethez méltatlan magatartást tanúsít. A felperes személyének szakmai megítélése, arról való állásfoglalás, hogy ő önálló kutatási munkára alkalmas-e vagy sem, milyen a tanulmányi előmenetele, illetve a Doktori Iskolában kifejtett oktatási tevékenységét milyen módon ítélik meg, értékítélet, véleménynyilvánítás körébe tartozó kérdés, még akkor is, ha a felperes ezekkel a minősítésekkel nem ért egyet. Ha a felperes számára a döntések, illetve az abban foglalt minősítések lelki megterhelést okoztak, az elsőfokú bíróság szerint nem tartozik az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jog védelmi körébe.

Az elsőfokú bíróság a felperes egyes bizonyítási indítványait elutasította, tekintettel arra, hogy az általa meghallgatni kért tanúk esetében nem jelölte meg, hogy általuk mit kíván bizonyítani, csak általánosságban hivatkozott a személyiségi jogi jogsértés bizonyításának szándékára. Az elsőfokú bíróság szerint a felperes azt sem jelölte meg, hogy az alperes mely okiratokat nem terjesztette be a bírósághoz. Így a felperesnek további okiratok beszerzésére vonatkozó indítványát mellőzte. Összességében jogsértés hiányában az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperes által igényelt jogkövetkezmények, így a vagyoni és nem vagyoni kártérítés nem alkalmazható.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság tájékoztatási kötelezettségének több alkalommal is eleget tett, amely megfelelt az 1/2009. (VI. 24.) PK véleményben foglaltaknak. A jogerős ítélet indokolása azt is megállapította, hogy a felperes csak általánosságban hivatkozott olyan okiratokra, amelyeket álláspontja szerint az alperes nem csatolt be, kellő konkretizálás hiányában azonban az elsőfokú bíróság helytállóan mellőzte a további okiratok beszerzésére vonatkozó indítványt. Teljes mértékben osztotta a jogerős ítélet az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy az eljárás kimenetele szempontjából nem lehet kiragadni az egyes nem jogerős határozatokat, hanem az eljárás végeredményének, vagyis a jogerős határozatnak van meghatározó szerepe. Az eljárások a felperesre kedvező eredménnyel zárultak, ehhez képest az eljárás évekig történő elhúzásának csak akkor lenne kárfelelősséget megalapozó jelentősége, ha az alperes a rá vonatkozó eljárási szabályok megsértésével valósított volna meg jogellenes, vétkes magatartást, követett volna el kirívóan súlyos jogsértést. A jogerős ítélet indokolása is aláhúzza azt, hogy jogellenes magatartás hiányában nincs helye kártérítés megítélésének. Külön utalt a jogerős ítélet arra, hogy az alperesnek nem volt sem jogszabályi, sem szerződéses kötelezettsége a francia nyelv oktatása, így annak hiánya miatt a felperes a máshol igénybe vett nyelvi képzés költségét eleve nem háríthatta át.

A nem vagyoni kárigény elutasítása körében a jogerős ítélet utalt arra is, hogy önmagában a személyiségi jogsértés megállapítása sem automatikusan alapozná meg nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezést. Ez azt jelenti, hogy ha a személyhez fűződő jogsértést még meg is állapították volna, akkor sem következett volna be automatikusan a nem vagyoni kártérítés megítélése. A másodfokú bíróság is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes nem tudta bizonyítani azt, hogy az alperes részéről megsértették volna az egyenlő bánásmód követelményét, illetve az elsőfokú bírósággal egyezően megállapította, hogy az alperes nem sértette meg a felperesnek a tájékoztatáshoz való jogát sem. A jogerős ítélet indokolása kifejtette azt is, hogy egyes tárgyalási jegyzőkönyvek megküldésének esetleges elmaradása nem olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését vonná maga után. A fellebbezés kapcsán a jogerős ítélet tartalmazta azt is, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a pertárgy összegét 3.105.764 forintban, a felperes ténylegesen érvényesített 3.000.000 forintos nem vagyoni kárigényt is. Ehhez képest az alperesi képviselő javára megítélt elsőfokú perköltség nagysága nem volt eltúlzott mértékű.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó ítélet meghozatalát kérte, a teljes perköltség megítélése mellett. Másodlagosan kérte a hatályon kívül helyezés mellett az eljárás bíróságok új eljárásra utasítását. A felperes szerint az eljárás bíróságok nem biztosították a pártatlan, független eljárást, nem merítették ki teljes kereseti kérelmét, nem bírálták el „valódi keresetét”. A felperes szerint az eljárás bíróságok megsértették tájékoztatási kötelezettségüket, az adott tájékoztatások nem voltak egyediesítettek és nem voltak teljes körűek sem. A felperes szerint a megállapított tényállás egyoldalú, hiányos, több ponton iratellenes. A felperes szerint az eljárás bíróságok helytelenül mérlegelték a rendelkezésre álló bizonyítékokat. A felperes előadta azt is, hogy az általa megjelölt kártérítési igény valójában nem 3.000.000, hanem 1.000.000 forint volt. A felülvizsgálati kérelemben a felperes nyomatékkaal hangsúlyozta azt, hogy az egyetem alkalmazottainak, tanárainak jogsértő magatartásáért, mulasztásaiért munkáltatóként az egyetemnek kell felelnie a jelen per keretében is.

A felperes felülvizsgálati kérelmében több vonatkozásban kérte az alperes ellen értékelni bizonyos iratokat az alperes a bíróság felhívása ellenére nem csatolt, ennek szerinte az volt az indoka, hogy azok az alperes jogellenes eljárását igazolták volna. A kérelem szerint a bíróságok nem adták kellő indokát annak, hogy bizonyítási indítványait miért utasították el úgy az okiratok beszerzése, mint a tanúk meghallgatása vonatkozásában. A felperes felülvizsgálati kérelmében arra is hivatkozott, hogy az adott ügyben a Debreceni Ítélet tábla, illetve a Miskolci Törvényszék különböző személyi összefonódásokra, kapcsolatokra figyelemmel nem járhatott volna el. Felülvizsgálati kérelmében a felperes változatlanul vitatta az alperes javára megítélt perköltség indokoltságát, hivatkozva arra is, hogy a pertárgy értéke valójában az 1.000.000 forintos nem vagyoni kárigényből és a 105.764 forintos vagyoni igényből állt össze. Ehhez képest pedig az alperes javára megítélt 127.000 forint álláspontja szerint mindenképpen eltúlzottnak tekinthető.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Kivételt ez alól csak az jelent, ha a pert hivatalból megszünteti vagy ha a határozatot hozó bíróság

nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn. Felülvizsgálati kérelmében a felperes gyakorlatilag a korábbi kizárási indítványát megismételte ugyan, de ennek nincs érdemi jelentősége, tekintettel arra, hogy a Debreceni Ítéltábla kizáráásra vonatkozó indítvány már a korábbiakban elutasításra került.

A felülvizsgálati eljárásban érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ez azt jelenti, hogy a felülvizsgálati eljárásban általában nincs helye a bizonyítékok újraértékelésének, felülmérlegelésének. Jogszabálysértést csak a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, a logika szabályaival ellentétes értékelése valósít meg. (BH 1999.44 jogeset, BH 2013.119 jogeset)

A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a peres felek előadása és a bizonyítási eljárás adatainak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapul. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem találta bizonyítottnak vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

A fenti szabályokból következően a felülvizsgálati eljárás során nincs helye a jogerős ítélet kiegészítésének, kiegészítő ítélet az eljárás során korábban nem született, a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy az eljárt bíróságok döntöttek-e a felperes valamennyi érdemi kereseti kérelméről vagy sem. A Pp. 213. § (1) bekezdése szerint ugyanis az ítéletben foglalt döntésnek ki kell terjednie a perben, illetőleg a Pp. 149. §-a alapján egyesített perekben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében részletes előadást tett arról, hogy a álláspontja szerint a jogerős ítélet mely kereseti kérelmeit nem bírálta el. A Kúria szerint ezek az előadások megalapozatlanok. Önmagában az a körülmény, hogy jogalap hiányában a jogerős ítélet a felperes valamennyi vagyoni kártérítési igényét megalapozatlannak találta, mert úgy ítélte meg, hogy az alperes magatartásából hiányzott a jogellenesség, a vagyoni igények teljes körű elbírálását (elutasítását) jelenti. Különböző levélmásolatok kiadásával kapcsolatos felperesi igényre a jogerős döntés reflektált akkor, amikor megalapozottnak találta a felperes iratbeszerzési indítványainak elutasítását. Önmagában az, hogy az

eljárt bíróságok a felperes kereseti igényével ellentétes döntéseket hoztak, nem jelenti azt, hogy ezek az igények elbírálatlanul maradtak volna.

A felperes azt is megalapozatlanul adta elő, hogy az eljárás bíróságok nem határoztak a hallgatói jogviszony felperes állítása szerint jogellenes megszüntetése miatt, a hallgatói jogviszony helyreállítását megelőzően a jogorvoslattel felmerült költségeiről, mint vagyoni kárról. A Kúria szerint az eljárás bíróságok erről is döntést hoztak akkor, amikor úgy foglaltak állást, hogy az alperes részéről az eljárási folyamatban nem történt kárfelelősséget megalapozó jogellenes magatartás. Önmagában az a körülmény, hogy a több éves eljárás befejezésekor a felperes számára kedvező döntés született, nem jelenti azt, hogy a korábbi döntés kártérítési felelősséget megalapozó módon jogellenes lett volna.

A jogerős ítélet a Kúria szerint helytállóan hivatkozott arra, hogy a Ptk. 349. §-ára is figyelemmel az egész eljárási folyamatot kell vizsgálni, különös tekintettel annak a felperes számára kedvező végeredményére.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A 76. §-nak a 2004. január 27-ét megelőzően hatályos szövege szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen a magánszemélyek bármilyen hátrányos megkülönböztetése, nemük, fajuk, nemzetiségük vagy felekezetiük szerint, továbbá a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése. A 2003. évi CXXV. törvény hatálybalépését követő szöveg szerint (Ptk. 76. §) a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése. A felperes szerint az alperesnek a perrel érintett eljárása során az alperes őt hátrányosan megkülönböztette, lelki egészségét, emberi méltóságát megsértette. A felülvizsgálati kérelemben arra hivatkozott, hogy az emberi méltósághoz való jogot a lehető legszélesebben kell értelmezni az Alkotmánybíróság 8/1990. AB számú határozata alapján. A jogerős ítélet ugyanakkor a bírói gyakorlattal összhangban az emberi méltósághoz való jog szűkebb értelmezését fogadta el, amikor leszögezte, hogy az emberi méltósághoz való jog az ember személyiségét alkotó lényegi tulajdonságok és ismérvek összességét jelenti. A személyiséget ebben a vonatkozásban ért támadás ad csak alapot az emberi méltóság sérelme miatt személyiségi jogvédelemre. A Kúria szerint a Debreceni Ítéltábla álláspontja felel meg a következetes bírói gyakorlatnak. Abban is helytállóan döntött a jogerős ítélet, hogy

az alperes részéről a felperest nem érte emberi mivoltában, emberi lényegét illetően támadás. A felperes által állított, vele szemben tanúsított magatartások (nemtörődömség, szakmai irányítás hiánya, tanulmányi előmenetel támogatásának elmaradása, a tanulmányokhoz szükséges feltételek nem megfelelő biztosítása, lecke könyvi kötelezettségek teljesítésének elmulasztása) még valóságuk esetén sem az emberi méltóság megsértését jelentik. A jóhírnév, illetve a becsület sérelmére alapozott felperesi kereseti igényeket az eljáró bíróságok már korábban jogerősen elutasították.

Nem volt megalapozott a Kúria szerint sem a felperesnek a hátrányos megkülönböztetésre alapozott kereseti igénye sem. Önmagában az a körülmény, hogy a felperessel szemben alkalmazott hallgatói jogviszony megszüntetése, illetve elbocsátása más esetben még nem került alkalmazásra, önmagában nem jelent diszkriminációt, tekintettel arra, hogy egyébként az alperes egyedi esetre általános érvényű szabályt alkalmazott. A felperes egyébként nem jelölte meg azt, hogy mely tulajdonságára figyelemmel történt volna egyébként az állított hátrányos megkülönböztetés, noha az Ebtv. 19. §-a alapján ennek bizonyítása őt terhelte volna. A felperest terhelte volna tehát annak igazolása, hogy őt hátrány érte és az az Ebtv. 8. §-ában meghatározott valamely tulajdonsággal volt összefüggésben. Helytállón állapította meg a jogerős ítélet ebben a körben, hogy a felperes hátrány bekövetkezését nem igazolta, hiszen az alperes doktori tanácsa a felperes kérelmére az abszolutóriumot részére megadta. Az sem nyert bizonyítást, hogy mely lényeges tulajdonságára figyelemmel történt volna hátrányos megkülönböztetés.

Azt is helytállón fejtette ki a jogerős ítélet, hogy azok a szakmai kérdések, mely szerint a felperes alkalmas-e önálló kutatási munkára, a Doktori Iskolában való tanulmányi előmenetelre, hogy miként ítélik meg a felperesnek a Doktori Iskolában kifejtett oktatási tevékenységét, akkor sem emberi méltóságot sértő megállapítások, ha ezekkel a megállapításokkal a felperes bármilyen okból nem ért egyet. A személyiségi jogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva eleve alkalmatlan bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére vagy akár tudományos kérdések véleményezésére. A személyiségi jogi per nem szolgálhat speciális jogorvoslati fórumként sem.

Az oktatáshoz, illetve a tájékoztatáshoz való jog tekintetében a jogerős ítélet által kifejtett álláspontot a Kúria is helytállónak találta. Ezen jogok nem nevesített személyiségi jogok, de ettől még védelem alatt állnak. A felperes ugyanakkor végül is tanulmányait befejezhette, így oktatáshoz való joga érdemben nem sérült. Az alperes végül is megadta azt a tájékoztatást még 2005-ben a felperesnek, hogy hallgatói jogviszonya mikortól meddig állt fenn, illetve mely időszakban szünetelt.

Nem helytálló a felperes érvelése a pertárgy értékének számítása tekintetében sem. Önmagában az a körülmény, hogy a jelenben a nem vagyoni kártérítés nagyságát 1.000.000 forintban jelöli meg, nem változtat azon, hogy az általa megjelölt legmagasabb kártérítési összeg nem vagyoni kárként 3.000.000 forint volt, ezt egyértelműen tartalmazza a megyei bíróság előtt 23.P.21.502/2009/10. sorszámú jegyzőkönyv melléklete, ahol 10-I. sorszám alatt a felperes maga nyilatkozott úgy, hogy a nem vagyoni kártérítési igényét személyiségi jogai megsértéséért, a jogsértésekért, a törvénytelen eljárásokért 3.000.000 forintra emeli fel. A pertárgy értékéhez kapcsolódó perköltség számítását önmagában nem érinti az, ha a felemelt kárigényt a felperes utóbb leszállítja. A 3.000.000 forintos pertárgyi értékhez képest pedig az alperesi képviselő mérlegeléssel megállapított munkadíja nem volt eltúlzott mértékű.

Összességében tehát a Kúria megállapította, hogy az eljáró bíróságok a felperes valamennyi érdemi kereseti kérelmét elbírálták, a rendelkezésre álló bizonyítékok helyes mérlegelésével utasították el a felperes keresetét jogalap hiányában. Ebből következően az igényelt jogkövetkezmények alkalmazására nyilvánvalóan nem kerülhetett sor. Döntéseiknek az eljáró bíróságok érdemi indokát adták, beleértve az elutasított bizonyítási indítványokat is.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A pernyertes alperesnek a felülvizsgálati eljárásban perköltsége nem merült fel, ezért erről határozni nem kellett. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján megállapított mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes költségmentessége folytán az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján. A felperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli, díjának mértékét a kirendelő hivatal határozza meg.

Budapest, 2015. április 29.

Dr. Mészáros Mátyás s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Vné

tisztviselő